

Lipiec 2020

Przepisy o podatku od elektrowni wiatrowych niezgodne z Konstytucją

22 lipca 2020 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok, w którym uznał zawarty w nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw przepis, który z mocą wsteczną, tj. od 1 stycznia 2018 r. nadał nowe brzmienie definicjom legalnym pojęć „budowli” i „elektrowni wiatrowej” wpływając na zasady opodatkowania tych obiektów podatkiem od nieruchomości, za niezgodny z wywodzoną z Konstytucji RP zasadą nieretroaktywności prawa (sygn. K 4/19).

Zmiany definicji „budowli” i „elektrowni wiatrowej”

Wątpliwości wzbudzał art. 17 pkt 2 ustawy z 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw, który przewidywał wejście w życie, z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2018 r., zmian w przepisach ustawy Prawo budowlane, załącznika do tej ustawy oraz ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, wpływających na zakres opodatkowania podatkiem od nieruchomości.

Wprowadzone z mocą wsteczną zmiany doprowadziły do obniżenia dochodów samorządów z tytułu podatku od nieruchomości, w szczególności małych gmin, na terenie których zlokalizowane są elektrownie wiatrowe.

Przed nowelizacją począwszy od 2017 roku podatek od nieruchomości naliczano bowiem od całości urządzeń, natomiast

po zmianach wprowadzonych w 2018 roku podatek ten miał być płacony tylko od części budowlanej elektrowni wiatrowych.

Kwestionowane przepisy zostały uchwalone w połowie 2018 roku, ale zmiany w zakresie opodatkowania weszły w życie 1 stycznia 2018 r. Określenie wstecznego wejścia w życie przepisów spowodowało, że gminy były zmuszone zwracać podatnikom wcześniej zapłacony przez nich podatek.

Zdaniem gmin, które złożyły wnioski o zbadanie zgodności wprowadzonych zmian z Konstytucją, nowelizacja naruszała zasadę niedziałania prawa wstecz. Zdaniem wnioskodawców możliwe są co prawda wyjątki od tej zasady, jednak bezwzględnie niedopuszczalne jest stanowienie z mocą wsteczną prawa surowszego, co miało miejsce w tym przypadku.

Wnioskodawcy podnosili także, że nowe regulacje są niezgodne konstytucyjną zasadą samodzielności samorządu terytorialnego, w ramach której mieści się zasada samodzielności finansowej. Zmniejszenie wysokości zobowiązań w podatku od nieruchomości od budowli elektrowni wiatrowych pozbawiło bowiem gminy części zaplanowanych dochodów własnych, przy zachowaniu dotychczasowych obowiązków gmin.

Zasada *lex retro non agit*

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 22 lipca 2020 r. orzekł, że wspomniany art. 17 pkt 2 ustawy z 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach

energii oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim wprowadził z mocą wsteczną art. 2 pkt 1 i 6 oraz art. 3 pkt 1 tej ustawy, jest niezgodny z wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP zasadą nieretroaktywności prawa (zasadą *lex retro non agit*). Trybunał zwrócił uwagę na fakt, że ze względu na zmianę definicji „budowli” i „elektrowni wiatrowej” z mocą wsteczną gminy zostały pozbawione części swoich dochodów, a ponadto zobowiązane do zwrotu nadpłaconego podatku od nieruchomości, pobranego od znajdujących się na ich terenie elektrowni wiatrowych za okres od stycznia do czerwca 2018 r.

Co więcej ustawa nowelizująca nie zawierała rozwiązań umożliwiających gminom dostosowanie się do nowych regulacji. Przepis powodował co prawda korzystny efekt ekonomiczny dla podatników będących właścicielami elektrowni wiatrowych, ale uszczuplał budżety gmin, na których terenie znajdują się takie elektrownie. Trybunał stwierdził, że ustawodawca wprowadził z mocą wsteczną przepisy ściśle związane z prawem podatkowym w sytuacji, gdy nie było to konieczne, nie zachowując przy tym zasady proporcjonalności i pogarszając sytuację finansową gmin, na terenie których zlokalizowane są elektrownie wiatrowe.

Odroczenie utraty mocy obowiązującej przepisu

Zgodnie z wyrokiem kwestionowany przepis straci moc obowiązującą po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw.

Trybunał Konstytucyjny uznał bowiem za uzasadnione zminimalizowanie oddziaływania wydanego wyroku na ukształtowane już stosunki prawne i zdecydował, że konieczne jest odroczenie terminu utraty mocy obowiązującej niezgodnej z Konstytucją regulacji, wskazując jednocześnie że ma świadomość, iż nie jest to instrument wystarczający do zapewnienia ochrony praw majątkowych gmin.

W okresie odroczenia terminu utraty mocy obowiązującej przepisu ustawodawca ma obowiązek doprowadzić regulacje w zakwestionowanym zakresie do stanu zgodnego z Konstytucją, co będzie wymagało ustanowienia odpowiednich rozwiązań ustawowych i zrekompensowania gminom strat poniesionych w następstwie wprowadzenia z mocą wsteczną regulacji wpływającej na obniżenie ich dochodów z podatku od elektrowni wiatrowych.

Do tego czasu zakwestionowana regulacja zachowuje swoją moc obowiązującą i będzie stosowana.

Jeżeli są Państwa zainteresowani szczegółami dotyczącymi omawianego zagadnienia, prosimy o kontakt: mampytanie@kpmg.pl

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie dotyczą sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami. Nazwa i logo KPMG są zastrzeżonymi znakami towarowymi bądź znakami towarowymi KPMG International.

© 2020 KPMG Tax M.Michna sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative („KPMG International”), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Biura KPMG

Warszawa

ul. Inflancka 4a
00-189 Warszawa
Tel. : +48 22 528 11 00
Faks: +48 22 528 10 09
kpmg@kpmg.pl

Gdańsk

al. Zwycięstwa 13a
80-219 Gdańsk
Tel. : +48 58 772 95 00
Faks: +48 58 772 95 01
gdansk@kpmg.pl

Kraków

ul. Opolska 114
31-323 Kraków
Tel. : +48 12 424 94 00
Faks: +48 12 424 94 01
krakow@kpmg.pl

Katowice

ul. Francuska 36
40-028 Katowice
Tel. : +48 32 778 88 00
Faks: +48 32 778 88 10
katowice@kpmg.pl

Poznań

ul. Roosevelta 22
60-829 Poznań
Tel. : +48 61 845 46 00
Faks: +48 61 845 46 01
poznan@kpmg.pl

Łódź

ul. Składowa 35
90-127 Łódź
Tel. : +48 42 232 77 00
Faks: +48 42 232 77 01
lodz@kpmg.pl

Wrocław

ul. Szczytnicka 11
50-382 Wrocław
Tel. : +48 71 370 49 00
Faks: +48 71 370 49 01
wroclaw@kpmg.pl

Informacje zawarte w niniejszej publikacji mają charakter ogólny i nie dotyczą sytuacji konkretnej firmy. Ze względu na szybkość zmian zachodzących w polskim prawodawstwie prosimy o upewnienie się w dniu zapoznania się z niniejszą publikacją, czy informacje w niej zawarte są wciąż aktualne. Przed podjęciem konkretnych decyzji proponujemy skonsultowanie ich z naszymi doradcami. Nazwa i logo KPMG są zastrzeżonymi znakami towarowymi bądź znakami towarowymi KPMG International.

© 2020 KPMG Tax M.Michna sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative („KPMG International”), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.